DET FORENEDE KONGERIGE

Dette faktablad forklarer udviklingen i forbindelserne mellem EU og Det Forenede Kongerige siden brexit og skitserer de retlige rammer for disse forbindelser. Det præsenterer den vigtigste politiske og institutionelle udvikling, herunder topmødet mellem Det Forenede Kongerige og EU den 19. maj 2025, som etablerede et nyt strategisk partnerskab efter "nulstillingen" i forbindelserne mellem EU og Det Forenede Kongerige efter parlamentsvalget i Det Forenede Kongerige i 2024, og den rolle, som Europa-Parlamentet og Den Parlamentariske Partnerskabsforsamling EU-Det Forenede Kongerige spiller med hensyn til at fremme dialog.

RETSGRUNDLAG

— Traktaten om Den Europæiske Union: Artikel 50 er det primære retsgrundlag for EU's forhandlinger om Det Forenede Kongeriges udtræden. Den fastsætter proceduren for en medlemsstats udtræden af Den Europæiske Union og for forhandling og indgåelse af en udtrædelsesaftale.

— Udtrædelsesaftalen trådte i kraft den 31. januar 2020 og regulerer betingelserne for Det Forenede Kongeriges udtræden. Den overvåges af Det Blandede Udvalg EU-Det Forenede Kongerige, som ledes i fællesskab af EU og Det Forenede Kongerige, og omfatter borgernes rettigheder, udtrædelsesbestemmelser, overgangsperioden, finansielle bestemmelser og forvaltningsrammen. Udtrædelsesaftalen omfatter protokollen om Irland/Nordirland, som indeholder de retlige ordninger, der er udformet med henblik på at undgå en hård grænse på øen Irland, samtidig med at integriteten af EU's indre marked beskyttes, samt protokoller vedrørende Cypern og Gibraltar. Med vedtagelsen af Rådets afgørelse (EU) 2020/135 indgik Rådet for Den Europæiske Union udtrædelsesaftalen på EU's vegne og skabte det institutionelle grundlag for dens gennemførelse.

— Windsorrammen, der blev vedtaget ved Det Blandede Udvalgs afgørelse nr. 1/2023, indeholder retligt bindende ordninger for gennemførelsen af protokollen om Irland/Nordirland. Den tilpasser, hvordan protokollen gennemføres, og omfatter en række fælles løsninger til at tackle de udfordringer, som borgere og virksomheder i Nordirland står over for, samtidig med at den forbliver inden for udtrædelsesaftalens retlige ramme og bevarer integriteten af EU's og Det Forenede Kongeriges indre markeder.

— Handels- og samarbejdsaftalen, der er indgået særskilt fra udtrædelsesaftalen, regulerer de bredere forbindelser mellem EU og Det Forenede Kongerige efter brexit fra og med den 1. januar 2021. Den indeholder detaljerede bestemmelser om handel med varer og tjenesteydelser, digital handel, transport, energi, fiskeri, retshåndhævelsessamarbejde og andre områder. Den omfatter også mekanismer til at sikre lige vilkår og indfører forvaltningsstrukturer, herunder Partnerskabsrådet EU-Det Forenede Kongerige, til at føre tilsyn med og lette samarbejde og tvistbilæggelse. Artikel 11 danner grundlag for oprettelsen af Den

Parlamentariske Partnerskabsforsamling EU-Det Forenede Kongerige. Rådet for Den Europæiske Union godkendte sin indgåelse på EU's vegne i Rådets afgørelse (EU) 2021/689, hvori der fastsættes ordninger for EU's deltagelse i handels- og samarbejdsaftalens forvaltningsorganer, herunder Partnerskabsrådet.

HISTORISKE FORBINDELSER MELLEM EU OG DET FORENEDE KONGERIGE

Det Forenede Kongerige blev medlem af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab – som senere skulle blive til Den Europæiske Union (EU) – i 1973. I årtier havde landet et komplekst, men betydningsfuldt forhold til EU som et af dets medlemmer. Men i juni 2016 afholdt Det Forenede Kongerige en folkeafstemning om sit EU-medlemskab. Et snævert flertal af vælgerne, 51,9 %, stemte for at forlade EU. Det markerede starten på en lang og ofte omstridt politisk proces, der blev kendt som "brexit". Det Forenede Kongerige forlod formelt EU den 31. januar 2020.

MÅL FOR SAMARBEJDET MELLEM EU OG DET FORENEDE KONGERIGE

Formålet med samarbejdet mellem EU og Det Forenede Kongerige er at regulere Det Forenede Kongeriges udtræden af EU og de efterfølgende forbindelser efter brexit som fastsat i udtrædelsesaftalen og handels- og samarbejdsaftalen. Disse aftaler udgør en ramme for samarbejde på områder af fælles interesse. De fastsætter ordningerne for gennemførelsen af protokollen om Irland/Nordirland og letter den institutionelle dialog gennem forvaltningsorganer såsom Partnerskabsrådet og Den Parlamentariske Partnerskabsforsamling EU-Det Forenede Kongerige.

RESULTATER

A. Udviklingen i forbindelserne mellem EU og Det Forenede Kongerige

Trods de formelle aftaler var forbindelserne efter brexit anstrengt i de første år. En stor kilde til gnidninger var gennemførelsen af protokollen om Irland/Nordirland. Aftalen om Windsorrammen, der blev indgået i februar 2023, blev et vendepunkt. Rammen var en reaktion på de udfordringer, der var opstået i forbindelse med gennemførelsen af protokollen. Den bidrog til at stabilisere forholdet og markerede en tilbagevenden til en konstruktiv dialog.

Parlamentsvalget i Det Forenede Kongerige i 2024 bragte en Labour-regering til magten, der indvarslede en ny strategisk retning for Det Forenede Kongeriges forbindelser med EU. Forvaltningen af forbindelserne mellem EU og Det Forenede Kongerige blev centraliseret i det britiske kabinet, hvor Nick Thomas-Symonds blev udnævnt til minister for EU's forbindelser. Selv om den britiske regering har udelukket enhver tilbagevenden til EU's indre marked, toldunion eller frie bevægelighed, har den understreget sit tilsagn om at opbygge et langsigtet strategisk partnerskab med EU. Det førte til det første topmøde mellem EU og Det Forenede Kongerige i London den 19. maj 2025, hvor der blev etableret et nyt strategisk partnerskab. Tre dokumenter blev officielt vedtaget: en fælles erklæring fra topmødet, en fælles forståelse om en fornyet dagsorden mellem EU og Det Forenede Kongerige og et sikkerheds- og forsvarspartnerskab. Begge parter blev også enige om at afholde et årligt topmøde. Derudover blev de enige om at arbejde hen imod en "afbalanceret"

ungdomserfaringsordning, Det Forenede Kongeriges associering med Erasmus+-programmet, en sundheds- og plantesundhedsaftale (SPS) og en aftale, der forbinder deres emissionshandelssystemer (ETS).

Det næste topmøde mellem EU og Det Forenede Kongerige forventes at finde sted i 2026 for at følge op på topmødet i maj 2025 med henblik på at afslutte de igangværende forhandlinger om ungdomserfaringsordningen, SPS-aftalen og ETS-aftalen. EU og Det Forenede Kongerige har også afsluttet sonderende drøftelser om Det Forenede Kongeriges deltagelse i EU's indre marked for elektricitet.

I december 2025 blev det meddelt, at Det Forenede Kongerige ville tilslutte sig Erasmus+ i det akademiske år 2027-28, og at dets fortsatte deltagelse ville blive forhandlet. Andre fælles prioriterede områder omfatter maritim sikring og sikkerhed, udviklingssamarbejde, indre sikkerhed og retligt samarbejde, finansiel og militær støtte til Ukraine og bekæmpelse af irregulær migration. Et øget engagement i sikkerhed og multilateralt samarbejde har i vid udstrækning været drevet af geopolitisk pres, navnlig Ruslands angrebskrig mod Ukraine og ændringer i det bredere sikkerhedslandskab.

B. Den Parlamentariske Partnerskabsforsamling EU-Det Forenede Kongerige

Den Parlamentariske Partnerskabsforsamling EU-Det Forenede Kongerige blev oprettet i 2021 og er et interparlamentarisk organ, der er oprettet i henhold til handels- og samarbejdsaftalen. Den Parlamentariske Partnerskabsforsamling EU-Det Forenede Kongerige er det mest direkte organ for parlamentarisk kontrol med forbindelserne mellem EU og Det Forenede Kongerige. Den fungerer som et forum, hvor parlamentarikere kan udveksle synspunkter om forbindelserne mellem EU og Det Forenede Kongerige med højtstående embedsmænd fra EU og Det Forenede Kongerige. Den modtager også opdateringer fra Partnerskabsrådet – det vigtigste fælles organ mellem EU og Det Forenede Kongerige, der fører tilsyn med gennemførelsen af handels- og samarbejdsaftalen – og fremsætter henstillinger til det om at styrke samarbejdet mellem EU og Det Forenede Kongerige. Partnerskabsforsamlingen består af 70 medlemmer: 35 fra Det Forenede Kongeriges parlament (Underhuset og Overhuset) og 35 medlemmer af Europa-Parlamentet (fra Parlamentets delegation til Partnerskabsforsamlingen). Den mødes to gange om året, skiftevis i Europa-Parlamentet på et af dets sædvanlige arbejdssteder og i Det Forenede Kongeriges parlament.

Partnerskabsforsamlingen har holdt syv møder, hvoraf det seneste fandt sted den 16.-17. marts 2026 i Bruxelles. Parlamentarikerne drøftede den aktuelle situation i Partnerskabsrådet, økonomisk sikkerhed, de lokale og regionale dimensioner af forbindelserne samt sikkerheds- og forsvarssamarbejdet. I sin henstilling hilste Den Parlamentariske Partnerskabsforsamling fremskridtene i forhandlingerne mellem EU og Det Forenede Kongerige velkommen og opfordrede begge parter til at medtage repræsentation af Den Parlamentariske Partnerskabsforsamling på fremtidige topmøder mellem EU og Det Forenede Kongerige. Næste møde forventes at finde sted i London den 16.-17. november 2026.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Europa-Parlamentet overvåger nøje gennemførelsen af aftalerne mellem EU og Det Forenede Kongerige. Den 27. november 2025 vedtog det en beslutning om gennemførelsen af handels- og samarbejdsaftalen mellem EU og Det Forenede Kongerige. I beslutningen fremhæves det, at EU og Det Forenede Kongerige bør udnytte det fornyede politiske momentum efter topmødet i 2025 til at opbygge et tættere og mere struktureret partnerskab baseret på fuld gennemførelse af udtrædelsesaftalen, Windsorrammen og handels- og samarbejdsaftalen med særligt fokus på sikkerhed og forsvar, handelslettelser, energi og reguleringssamarbejde. Dette er Parlamentets anden evaluering af gennemførelsen af handels- og samarbejdsaftalen siden dens ikrafttræden i maj 2021.

I februar 2026 rejste Europa-Parlamentets formand, Roberta Metsola, til London og tilskyndede til en uddybning af forbindelserne mellem EU og Det Forenede Kongerige, navnlig inden for sikkerhed og forsvar, økonomisk sikkerhed, handel, told, forskning, migration og energi.

Dette faktablad er udarbejdet af Europa-Parlamentets Enhed for Europa: udvidelse, Vesteuropa og nordisk samarbejde. Yderligere oplysninger om Den Parlamentariske Partnerskabsforsamling EU-Det Forenede Kongerige kan findes på webstedet for Europa-Parlamentets Delegation til Den Parlamentariske Partnerskabsforsamling EU-Det Forenede Kongerige.

Clotilde Chantal Claudie Sebag
04/2026